

BESLUT SOM ANTAGITS GEMENSAMT AV EUROPAPARLAMENTET OCH RÅDET

EUROPAPARLAMENTETS OCH RÅDETS BESLUT nr 1149/2007/EG

av den 25 september 2007

om inrättande, som en del av det allmänna programmet "Grundläggande rättigheter och rättvisa", av det särskilda programmet "Civilrätt" för perioden 2007–2013

EUROPAPARLAMENTET OCH EUROPEISKA UNIONENS RÅD HAR
BESLUTAT FÖLJANDE

gemenskapsram med verksamhet i syfte att underlätta genomförandet av civilrättsligt samarbete för perioden 2002–2006.

med beaktande av fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen, särskilt artikel 61 c och artikel 67.5,

(3) Europeiska rådet i Bryssel den 4 och 5 november 2004 antog Haagprogrammet för stärkt frihet, säkerhet och rättvisa i Europeiska unionen ⁽²⁾ (nedan kallat "Haagprogrammet").

med beaktande av kommissionens förslag,

(4) Rådet och kommissionen antog i juni 2005 en handlingsplan för genomförandet av Haagprogrammet ⁽⁶⁾.

i enlighet med förfarandet i artikel 251 i fördraget ⁽¹⁾, och

(5) De ambitiösa målen i fördraget och Haagprogrammet bör förverkligas genom inrättande av ett smidigt och effektivt program som underlättar planering och genomförande.

av följande skäl:

(1) Gemenskapen har som mål att bevara och utveckla ett område med frihet, säkerhet och rättvisa där personers fria rörlighet säkerställs. I detta syfte ska gemenskapen bland annat besluta om åtgärder på området för civilrättsligt samarbete som behövs för att den interna marknaden ska fungera väl.

(6) Programmet "Civilrätt" bör göra det möjligt för kommissionen att i överensstämmelse med subsidiaritetsprincipen ta initiativ till åtgärder för att stödja organisationer som främjar och underlättar civilrättsligt samarbete och till åtgärder för att stödja särskilda projekt.

(2) Som en uppföljning av tidigare program, till exempel Grotius ⁽²⁾ och Robert Schuman-projektet ⁽³⁾, inrättades genom rådets förordning (EG) nr 743/2002 ⁽⁴⁾ en allmän

(7) Ett allmänt program på det civilrättsliga området som syftar till att förbättra medlemsstaternas ömsesidiga förståelse för varandras rättssystem och domstolsväsenden kommer att bidra till att minska hindren för civilrättsligt samarbete, vilket kommer att förbättra den inre marknadens funktion.

⁽¹⁾ Europaparlamentets yttrande av den 14 december 2006 (ännu ej offentliggjort i EUT), rådets gemensamma ståndpunkt av den 13 juni 2007 (EUT C 171 E, 24.7.2007, s. 1) och Europaparlamentets ståndpunkt av den 11 juli 2007 (ännu ej offentliggjord i EUT). Rådets beslut av den 18 september 2007.

⁽²⁾ Gemensam åtgärd 96/636/RIF av den 28 oktober 1996, beslutad av rådet på grundval av artikel K 3 i fördraget om Europeiska unionen, om ett stimulerings- och utbytesprogram för rättstillämpare (Grotius) (EGT L 287, 8.11.1996, s. 3); rådets förordning (EG) nr 290/2001 av den 12 februari 2001 om förlängning av stimulerings- och utbytesprogrammet för rättstillämpare på civilrättsens område (Grotius – civilrätt) (EGT L 43, 14.2.2001, s. 1).

⁽³⁾ Europaparlamentets och rådets beslut nr 1496/98/EG av den 22 juni 1998 om att inrätta ett åtgärdsprogram för att öka medvetenheten om gemenskapsrätten hos jurister (Robert Schuman-programmet) (EGT L 196, 14.7.1998, s. 24).

⁽⁴⁾ EGT L 115, 1.5.2002, s. 1.

⁽²⁾ EUT C 53, 3.3.2005, s. 1.

⁽⁶⁾ EUT C 198, 12.8.2005, s. 1.

- (9) Beslutet bör göra det möjligt att medfinansiera verksamheten i vissa europeiska nätverk när utgifterna hänförs sig till uppfyllande av ett mål av allmänt europeiskt intresse. Sådan medfinansiering bör emellertid inte innebära att sådana nätverk kommer att omfattas av ett framtida program och inte heller hindra att andra europeiska nätverk beviljas stöd till sin verksamhet i enlighet med detta beslut.
- (10) Institutioner, sammanslutningar eller nätverk som mottar bidrag genom programmet "Civilrätt" bör erkänna det gemenskapsstöd som erhållits i enlighet med de riktlinjer om synlighet som kommissionen ska fastställa.
- (11) I detta beslut fastställs, för hela den tid programmet pågår, en finansieringsram som under det årliga budgetförloppet utgör den särskilda referensen för budgetmyndigheten enligt punkt 37 i det interinstitutionella avtalet av den 17 maj 2006 mellan Europaparlamentet, rådet och kommissionen om budgetdisciplin och sund ekonomisk förvaltning ⁽¹⁾.
- (12) Eftersom målen för detta beslut inte i tillräcklig utsträckning kan uppnås av medlemsstaterna och de därför, på grund av programmets omfattning och verkningar, bättre kan uppnås på gemenskapsnivå, kan gemenskapen vidta åtgärder i enlighet med subsidiaritetsprincipen i artikel 5 i fördraget. I enlighet med proportionalitetsprincipen i samma artikel går beslutet inte utöver vad som är nödvändigt för att uppnå dessa mål.
- (13) Rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 av den 25 juni 2002 med budgetförordning för Europeiska gemenskapernas allmänna budget ⁽²⁾, (nedan kallad "budgetförordningen"), och kommissionens förordning (EG, Euratom) nr 2342/2002 av den 23 december 2002 om genomförandebestämmelser för rådets förordning (EG, Euratom) nr 1605/2002 ⁽³⁾, som skyddar gemenskapens ekonomiska intressen, måste tillämpas med beaktande av principerna om enkelhet och konsekvens i valet av budgetinstrument, en begränsning av antalet fall där kommissionen behåller det direkta ansvaret för genomförande och förvaltning av dessa instrument samt den nödvändiga proportionaliteten mellan resursernas omfattning och de administrativa insatser som krävs för att använda dem.
- (14) Lämpliga åtgärder bör också vidtas för att förhindra oegentligheter och bedrägerier, liksom nödvändiga åtgärder för att återvinna medel som förlorats, utbetalats felaktigt eller inte använts korrekt enligt rådets förordning (EG, Euratom) nr 2988/95 av den 18 december 1995 om skydd av Europeiska gemenskapernas finansiella intressen ⁽⁴⁾, rådets förordning (Euratom, EG) nr 2185/96 av den 11 november 1996 om de kontroller och inspektioner på platsen som kommissionen utför för att skydda Europeiska gemenskapernas finansiella intressen mot bedrägerier och andra oegentligheter ⁽⁵⁾ samt Europaparlamentets och rådets förordning (EG) nr 1073/1999 av den 25 maj 1999 om utredningar som utförs av Europeiska byrån för bedrägeribekämpning (Olaf) ⁽⁶⁾.
- (15) Enligt budgetförordningen krävs det en grundläggande rättsakt för att driftbidrag ska kunna beviljas.
- (16) De åtgärder som är nödvändiga för att genomföra detta beslut bör antas i enlighet med rådets beslut 1999/468/EG av den 28 juni 1999 om de förfaranden som skall tillämpas vid utövandet av kommissionens genomförandebefogenheter ⁽⁷⁾ varvid skillnad ska göras mellan de åtgärder som är underställda förvaltningsförloppet och de som är underställda det rådgivande förfarandet, där det rådgivande förfarandet i vissa fall kan vara det lämpligaste för ökad effektivitet.
- (17) I enlighet med artikel 7.3 i beslut 1999/468/EG bör kommissionen informera Europaparlamentet om de kommittéförfaranden som rör genomförandet av detta program. Europaparlamentet bör särskilt erhålla utkastet till det årliga programmet när det lämnas till förvaltningskommittén. Europaparlamentet bör dessutom erhålla resultaten av omröstningar och sammanfattningar av mötena i denna kommitté.
- (18) I enlighet med artikel 3 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Förenade kungarikets och Irlands ställning har Förenade kungariket och Irland meddelat sin önskan att delta i antagandet och tillämpningen av detta beslut.
- (19) I enlighet med artiklarna 1 och 2 i det till fördraget om Europeiska unionen och fördraget om upprättandet av Europeiska gemenskapen fogade protokollet om Danmarks ställning deltar Danmark inte i antagandet av detta beslut, som inte är bindande för eller tillämpligt i Danmark.

⁽¹⁾ EUT C 139, 14.6.2006, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 248, 16.9.2002, s. 1. Förordningen ändrad genom förordning (EG, Euratom) nr 1995/2006 (EUT L 390, 30.12.2006, s. 1).

⁽³⁾ EGT L 357, 31.12.2002, s. 1. Förordningen senast ändrad genom förordning (EG, Euratom) nr 478/2007 (EUT L 111, 28.4.2007, s. 13).

⁽⁴⁾ EGT L 312, 23.12.1995, s. 1.

⁽⁵⁾ EGT L 292, 15.11.1996, s. 2.

⁽⁶⁾ EGT L 136, 31.5.1999, s. 1.

⁽⁷⁾ EGT L 184, 17.7.1999, s. 23. Beslutet ändrat genom beslut 2006/512/EG (EUT L 200, 22.7.2006, s. 11).

- (20) Europeiska ekonomiska och sociala kommittén har avgett ett yttrande om detta beslut ⁽¹⁾.
- (21) För att programmet ska kunna genomföras effektivt och i god tid bör detta beslut tillämpas från och med den 1 januari 2007.

HÄRIGENOM FÖRESKRIVS FÖLJANDE.

Artikel 1

Inrättande av programmet

1. Genom detta beslut inrättas det särskilda programmet "Civilrätt", nedan kallat "programmet", som en del av det allmänna programmet "Grundläggande rättigheter och rättvisa" för att gradvis inrätta ett område med frihet, säkerhet och rättvisa.
2. Programmet ska omfatta perioden 1 januari 2007–31 december 2013.
3. I detta beslut avses med "medlemsstat" medlemsstaterna med undantag av Danmark.

Artikel 2

Allmänna mål

1. Detta program ska ha följande allmänna mål:
 - a) Främja rättsligt samarbete i syfte att bidra till skapandet av ett europeiskt område med verklig civilrättslig rättvisa, baserat på ömsesidigt erkännande och ömsesidigt förtroende.
 - b) Främja undanröjande av hinder för väl fungerande gränsöverskridande civilrättsliga förfaranden i medlemsstaterna.
 - c) Förbättra det dagliga livet för individer och företag genom att göra det möjligt för dem att utöva sina rättigheter i hela Europeiska unionen, särskilt genom att främja möjligheterna till rättslig prövning.
 - d) Förbättra kontakterna, utbytet av information och arbetet i nätverk mellan rättsliga och administrativa myndigheter och rättstillämpare, bl.a. genom stöd till rättslig utbildning, för att sådana myndigheter och rättstillämpare ska nå en bättre förståelse sinsemellan.

2. Utan att det påverkar gemenskapens mål och befogenheter ska programmets allmänna mål bidra till utvecklingen av gemenskapspolitiken, och närmare bestämt till skapandet av ett rättsligt område.

Artikel 3

Särskilda mål

Programmet ska ha följande särskilda mål:

- a) Gynna civilrättsligt samarbete som syftar till att
 - i) trygga rättssäkerheten och förbättra möjligheterna till rättslig prövning,
 - ii) främja ömsesidigt erkännande av avgöranden i privaträttsliga mål,
 - iii) undanröja sådana hinder för gränsöverskridande rättstvisiter som skapas genom skillnader i civilrättsliga bestämmelser och förfaranden och i detta syfte främja nödvändig förenlighet inom lagstiftning,
 - iv) garantera en korrekt rättskipning genom att undvika behörighetskonflikter.
- b) Förbättra de ömsesidiga kunskaperna om medlemsstaternas rättssystem och domstolsväsenden på det civilrättsliga området samt främja och stärka nätverkskontakter, ömsesidigt samarbete, utbyte och spridning av information, erfarenheter och god praxis.
- c) Säkra ett riktigt genomförande och en korrekt och konkret tillämpning och utvärdering av gemenskapsinstrument på området privaträttsligt samarbete.
- d) Förbättra informationen om rättssystemen i medlemsstaterna och tillgång till rättslig prövning.
- e) Främja fortbildningen av rättstillämpare i EU- och EG-rätt.
- f) Utvärdera de allmänna villkor som är nödvändiga för att det ömsesidiga förtroendet ska kunna stärkas, samtidigt som rättsväsendets oberoende till fullo respekteras.
- g) Underlätta driften av det europeiska rättsliga nätverk på privaträttsens område som inrättats genom rådets beslut 2001/470/EG ⁽²⁾.

⁽¹⁾ EUT C 69, 21.3.2006, s. 1.

⁽²⁾ EGT L 174, 27.6.2001, s. 25.

Artikel 4

Åtgärder

I syfte att nå de allmänna och särskilda mål som anges i artiklarna 2 och 3 ska detta program stödja följande åtgärder på de villkor som anges i de årliga arbetsprogram som avses i artikel 9.2:

- a) Särskilda åtgärder som initieras av kommissionen, till exempel undersökningar och forskning, opinionsundersökningar, fastställande av indikatorer och gemensamma metoder, insamling, bearbetning och spridning av uppgifter och statistik, seminarier, konferenser och expertmöten, anordnande av offentliga kampanjer och evenemang, utveckling och underhåll av webbplatser, utarbetande och spridning av informationsmaterial, stöd till och förvaltning av nätverk bestående av nationella experter samt analys-, övervaknings- och utvärderingsverksamhet, eller
- b) särskilda gränsöverskridande projekt av intresse för gemenskapen som läggs fram av en myndighet eller något annat organ i en medlemsstat, en internationell eller icke-statlig organisation, alltid med deltagande av minst två medlemsstater eller åtminstone en medlemsstat och ett annat land, som antingen kan vara ett anslutande land eller ett kandidatland, eller
- c) verksamhet inom icke-statliga organisationer eller andra organ, som arbetar med mål av allmänt europeiskt intresse, i överensstämmelse med de allmänna målen för programmet och enligt de villkor som anges i de årliga arbetsprogrammen, eller
- d) driftsstöd för att medfinansiera utgifter i samband med de ständiga arbetsprogrammen för det europeiska nätverket för tillsynsmyndigheter för domstolsväsendet och nätverket med ordförande i Europeiska unionens högsta domstolar, när dessa utgifter hänför sig till uppfyllande av ett mål av allmänt europeiskt intresse, för att främja utbyte av synpunkter och erfarenheter om frågor som rör rättspraxis, hur medlemmarna är organiserade och arbetar i sina dömande och/eller rådgivande funktioner med avseende på gemenskapsrätten.

Artikel 5

Deltagande

1. Följande länder får delta i programmets åtgärder: de anslutande länderna, kandidatländerna och de länder på västra Balkan som deltar i stabiliserings- och associeringsprocessen i enlighet med villkoren i de associeringsavtal eller tilläggsprotokoll till dessa om deltagande i gemenskapsprogram som ingåtts eller kommer att ingås med dessa länder.

2. Projekt kan även omfatta rättstillämpare från Danmark, från kandidatländer som inte deltar i programmet, om det bidrar till dessa länders förberedelser inför anslutningen, eller från andra tredjeländer som inte deltar i programmet, om det främjar syftet med projekten.

Artikel 6

Målgrupper

1. Programmet är bland annat inriktat på rättstillämpare, nationella myndigheter och unionsmedborgare i allmänhet.

2. Med "rättstillämpare" avses i detta beslut domare, åklagare, advokater, notarier, universitetsanställda och forskare, departementstjänstemän, domstolstjänstemän, stämningsmän, rättstolkare och andra yrkesutövare inom rättsväsendet som arbetar med civilrättsliga frågor.

Artikel 7

Tillgång till programmet

Detta program ska stå öppet för institutioner och offentliga eller privata organisationer, inklusive yrkesorganisationer, universitet, forskningsinstitut och institut för juridisk utbildning för rättstillämpare samt internationella organisationer och icke-statliga organisationer i medlemsstaterna.

Artikel 8

Finansieringsformer

1. Gemenskapsfinansieringen får ha följande juridiska former:

- a) Bidrag.
- b) Avtal om offentlig upphandling.

2. Gemenskapsbidrag ska utgå efter en inbjudan att lämna förslag och de ska ha formen av bidrag till driftskostnader och bidrag till åtgärder. Den högsta nivån för medfinansiering ska fastställas i de årliga arbetsprogrammen.

3. Vidare ska avsättningar göras för kostnader för kompletterande åtgärder genom avtal om offentlig upphandling, varvid gemenskapsfinansieringen ska täcka inköp av varor och tjänster. Detta ska bland annat omfatta kostnader för information och kommunikation, förberedelser, genomförande, övervakning, kontroll och utvärdering av projekt, politik, program och lagstiftning.

*Artikel 9***Genomförandeåtgärder**

1. Kommissionen ska verkställa gemenskapens finansiella stöd i enlighet med budgetförordningen.
2. För programmets genomförande ska kommissionen, inom ramen för de allmänna mål som anges i artikel 2, anta årliga arbetsprogram som specificerar särskilda mål, tematiska prioriteringar, de kompletterande åtgärder som avses i artikel 8.3 och, vid behov, en förteckning över andra åtgärder.
3. De årliga arbetsprogrammen ska antas i enlighet med det förfarande som avses i artikel 10.2.
4. Vid utvärderings- och tilldelningsförfarandena i samband med bidrag till åtgärder ska bland annat följande kriterier beaktas:
 - a) Den föreslagna åtgärdens överensstämmelse med det årliga arbetsprogrammet, de mål som fastställs i artiklarna 2 och 3 samt de åtgärder som anges i artikel 4.
 - b) Den föreslagna åtgärdens kvalitet när det gäller utformning, organisation, presentation och förväntade resultat.
 - c) Vilket belopp som begärs för gemenskapsfinansiering och huruvida detta är skäligt i förhållande till de förväntade resultaten.
 - d) De förväntade resultatens effekter för de mål som fastställs i artiklarna 2 och 3 och på de åtgärder som avses i artikel 4.
5. Ansökningar om sådana driftsbidrag som avses i artikel 4 d ska bedömas mot bakgrund av
 - a) överensstämmelse med programmets mål,
 - b) den föreslagna verksamhetens kvalitet,
 - c) multiplikatoreffekt som verksamheten kan få för allmänheten,
 - d) verksamhetens geografiska räckvidd,
 - e) medborgarnas medverkan i de berörda organens strukturer,
 - f) förhållandet mellan kostnaderna och nyttan av den föreslagna verksamheten.

6. Kommissionen ska granska varje förslag till åtgärd som förelagts kommissionen enligt artikel 4 b och 4 c. Beslut som rör sådana åtgärder ska antas i överensstämmelse med det förfarande som avses i artikel 11.2.

*Artikel 10***Förvaltningskommitté**

1. Kommissionen ska biträdas av en förvaltningskommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 4 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

Den tid som avses i artikel 4.3 i beslut 1999/468/EG ska vara tre månader.

*Artikel 11***Rådgivande kommitté**

1. Kommissionen ska biträdas av en rådgivande kommitté.
2. När det hänvisas till denna punkt ska artiklarna 3 och 7 i beslut 1999/468/EG tillämpas, med beaktande av bestämmelserna i artikel 8 i det beslutet.

*Artikel 12***Komplementaritet**

1. Synergier och komplementaritet med andra gemenskapsinstrument ska eftersträvas, i synnerhet med det särskilda programmet "Straffrätt" som utgör en del av det allmänna programmet "Grundläggande rättigheter och rättvisa" och de allmänna programmen "Säkerhet och skydd för friheter" och "Solidaritet och hantering av migrationsströmmar". Den del av den civilrättsliga informationen som rör statistik ska utvecklas i samarbete med medlemsstaterna, när så behövs med hjälp av gemenskapens statistikprogram.
2. Programmet kan undantagsvis dela resurser med andra gemenskapsinstrument, i synnerhet det särskilda programmet "Straffrätt" som utgör en del av det allmänna programmet "Grundläggande rättigheter och rättvisa", för att genomföra åtgärder som uppfyller målsättningarna för båda programmen.
3. Insatser som finansieras enligt detta beslut får inte erhålla finansiellt stöd för samma ändamål från andra av unionens eller gemenskapens finansiella instrument. Programmets stödmottagare ska underrätta kommissionen om finansiering som redan erhållits via Europeiska unionens allmänna budget och andra källor samt om pågående ansökningar om finansiering.

*Artikel 13***Budgetmedel**

1. Finansieringsramen för genomförandet av detta beslut ska fastställas till 109 300 000 EUR, för den period som anges i artikel 1.

2. De budgetmedel som anslagits för åtgärder enligt detta program ska föras in i de årliga anslagen i Europeiska unionens allmänna budget. De anslag som står till förfogande för varje budgetår ska godkännas av budgetmyndigheten inom budgetramen.

*Artikel 14***Övervakning**

1. Kommissionen ska se till att stödmottagaren för alla åtgärder som finansieras via programmet lämnar in tekniska och finansiella rapporter om hur arbetet framskrider och att en slutrapport lämnas in senast tre månader efter det att åtgärden avslutats. Kommissionen ska besluta om rapporternas form och innehåll. Kommissionen ska göra rapporterna tillgängliga för medlemsstaterna.

2. Utan att det påverkar den revision som revisionsrätten utför tillsammans med behöriga nationella organ i enlighet med artikel 248 i fördraget eller kontroll som utförs i enlighet med artikel 279.1 första stycket led b i samma fördrag, får kommissionens tjänstemän och andra anställda genomföra kontroller på plats, inklusive stickprovkontroller, av åtgärder som finansieras enligt programmet.

3. Kommissionen ska svara för att kontrakt och avtal som ingås i samband med genomförandet av detta program särskilt innehåller bestämmelser om övervakning och finansiell kontroll som utförs av kommissionen (eller någon som har bemyndigats av kommissionen), om nödvändigt med hjälp av kontroller på platsen, och om revision som utförs av revisionsrätten.

4. Kommissionen ska se till att stödmottagaren håller alla verifikationer som rör utgifterna för åtgärden tillgängliga för kommissionen under fem år efter den sista utbetalningen för en åtgärd.

5. På grundval av de rapporter och stickprovkontroller som nämns i punkterna 1 och 2 ska kommissionen se till att storleken på eller villkoren för tilldelning av det ursprungligen godkända finansiella stödet samt tidsplanen för utbetalningarna vid behov anpassas.

6. Kommissionen ska se till att alla övriga nödvändiga åtgärder vidtas för att kontrollera att åtgärder som finansieras genomförs korrekt och i enlighet med bestämmelserna i detta beslut och budgetförordningen.

*Artikel 15***Skydd av gemenskapens finansiella intressen**

1. Kommissionen ska se till att gemenskapens ekonomiska intressen skyddas i samband med åtgärder som finansieras enligt detta beslut, genom att förebyggande åtgärder vidtas mot drägeri, korruption och annan olaglig verksamhet med hjälp av effektiva kontroller och genom att belopp som felaktigt betalats ut återkrävs samt, om oegentligheter upptäcks, genom effektiva, proportionerliga och avskräckande påföljder i enlighet med förordningarna (EG, Euratom) nr 2988/95, (Euratom, EG) nr 2185/96 och (EG) nr 1073/1999.

2. När det gäller gemenskapsåtgärder som finansieras inom ramen för detta beslut ska förordningarna (EG, Euratom) nr 2988/95 och (Euratom, EG) nr 2185/96 tillämpas på varje överträdelse av en bestämmelse i gemenskapsrätten eller åsidosättande av en avtalsförpliktelse som överenskommit på grundval av programmet, som är följden av en handling eller en underlåtenhet av en ekonomisk aktör och som har lett eller skulle ha kunnat leda till en negativ effekt i form av en oberättigad utgift för Europeiska unionens allmänna budget eller budgetar som förvaltas av Europeiska gemenskaperna.

3. Kommissionen ska se till att finansiellt stöd som har beviljats för en åtgärd minskas, hålls inne eller återkrävs om det visar sig att oegentligheter har förekommit, exempelvis att bestämmelser i detta beslut, det enskilda beslutet eller avtalet eller överenskommelsen om finansiellt stöd inte har följts, eller om det visar sig att åtgärden ändrats på ett sätt som står i strid med projektets karaktär eller genomförandevillkor, utan att kommissionens godkännande har begärts.

4. Om tidsfristerna inte har iakttagits eller om åtgärdens genomförande utvecklas så att endast en del av det tilldelade finansiella stödet är berättigat, ska stödmottagaren inkomma med ett yttrande till kommissionen inom en viss tid. Om stödmottagaren inte ger en tillfredsställande förklaring ska kommissionen se till att det resterande finansiella stödet kan inställas och att återbetalning begärs av tidigare utbetalda belopp.

5. Kommissionen ska se till att belopp som betalats ut felaktigt återbetalas till kommissionen. Ränta ska läggas till belopp som inte återbetalas i tid enligt villkoren i budgetförordningen.

*Artikel 16***Utvärdering**

1. Programmet ska övervakas regelbundet för att kontrollera genomförandet av den verksamhet som bedrivs i enlighet med programmet.

2. Kommissionen ska se till att det görs en regelbunden, oberoende och extern utvärdering av programmet.

3. Kommissionen ska för Europaparlamentet och rådet lägga fram

- a) en årlig redogörelse för programmets genomförande,
- b) en preliminär utvärderingsrapport om de resultat som uppnåtts och om kvalitativa och kvantitativa aspekter på programmets genomförande, inklusive det arbete som utförts av mottagare av de driftsbidrag som avses i artikel 4 d, senast den 31 mars 2011,
- c) ett meddelande om programmets fortsättning, senast den 30 augusti 2012,
- d) en slutlig utvärderingsrapport, senast den 31 december 2014.

Artikel 17

Offentliggörande av åtgärder

Varje år ska kommissionen offentliggöra en förteckning över de åtgärder som finansierats genom detta program åtföljd av en kortfattad beskrivning av varje projekt.

Artikel 18

Synlighet

Kommissionen ska fastställa riktlinjer som garanterar att det finansiella stöd som beviljas enligt detta beslut synliggörs.

Artikel 19

Ikraftträdande

Detta beslut träder i kraft den tjugonde dagen efter det att det har offentliggjorts i *Europeiska unionens officiella tidning*.

Det ska tillämpas från och med den 1 januari 2007.

Utfärdat i Strasbourg den 25 september 2007.

På Europaparlamentets vägnar

H.-G. PÖTTERING

Ordförande

På rådets vägnar

M. LOBO ANTUNES

Ordförande